

ένα Ὑψιλὸν, κι ἄμα μᾶς παρουσιασθῇ ἡ ξενικιά, ἡ ἀσυνήθιστη ἡ λέξι, μᾶς θυμίζει κάποια ὁμόηχη θησαυρισμένη λέξι ποῦ στολίζεται μετὸ χυδεμένο ψηφί. Θέλοντας λοιπὸν νὰ γράψουμε Βεζύρης, ἀνιστοροῦμε ἄξαφνα τὸ **βυζι**. Τσακωνοῦμε ἀμέσως τὸ Ὑψιλὸν, καὶ γράφουμε **Βεζύρης**.

Κάτι παρόμοιο βέβαια ἔτρεξε καὶ μετὶ τῆς λέξης **συνάφι** ἢ **ισνάφι**. Ἀδύνατο μᾶς στάθηκε νὰ λησμονήσουμε τὴ **συνάφεια**, κ' ἔτσι βλέπουμε τὸ Τούρκιζο τὸ **Ἑσνάφ** ἀνεβασμένο στὸν Ὀλυμπο τῆς χορείας τῶν ὑψιλοστολιστῶν, καὶ γραμμμένο **συνάφι**.

Ἀμὲ τὸ **συντέφι**; Εἶναι τὸ ἀριστούργημα τῆς ὀρθογραφικῆς μας φαντασίας αὐτό. Πῶς εἶναι δυνατὸ, στὴν εἰκόνα ποῦ ἄξαφνα μᾶς παρουσιάζει αὐτὴ ἡ λέξι, τὴν ἀστρωφτερὴ καὶ τὴν ὁμορφη, νὰ μὴ λάμπῃ τὸ Ὑψιλὸν,—τί λέω; Ὅλη ἡ πρόθεσις **σύν**, καὶ μάλιστα συντροφικὰ μετὸ **τέφι**, ποῦ μᾶς διαλαλεῖ τὴν ἀστρωφτεράδα του μετ' ἤχους ἐνθιμικοῦς καὶ μεθυστικοῦς.

Θύμα τῆς ἴδιας Ὑψιλομανίας ἔπεσε κ' ἡ δύστυχή μου ἡ πατρίδα, ὁ Μόλιβος. Τὸ φρόνιζε πρῶτος ὁ Βερνυρδάκης, πῶς δὲν πρέπει νὰ γράφεται **Μόλυβος**, ἐπειδὴ αὐτὸ τῆνομα δὲν ἔρχεται ἀπὸ τὸ **μολύβι**, ἄλλῃ εἶναι ἡ παραγωγή του. Τοῦ καίκοι. Ἔρμεινε μετὸ Ὑψιλὸν, καὶ μάλιστα μερικοὶ γράφουνε καὶ **Μόλυβδος**.

Τὸ **φυτίλι** εἶναι ἀπὸ τὰ ἀστείωτερα. Ὁ ἴδιος ὁ Σκυωλάτος ὁ Βυζάντιος δὲν μπόρεσε νὰ ξετινάξῃ τὸν πειρασμὸ ἀποπλάνω του, καὶ μολονότι τὸ λέει καθαρὰ πῶς ἡ λέξι πρέπει νάχεται ἀπὸ τὸ **πιτλ-λον**, ὅμως τὸ γράφει **φυτήλι**, καὶ δίνει τὴν ἀκάλουθι ἐξήγησι: «ὥς ἂν εἴπῃ τις φυτάλιον!»

Ἀστεῖο καὶ τὸ **συντριβάνι**. Τὸ εἶδα ἔτσι γραμμένον ἀπανωτὲς φορὲς, καὶ μοῦ σύντριψε τὰ πλευρὰ ἀπὸ τὰ γέλοια. Μπορεῖ αὐτὸ νὰ μᾶς τὸ βγάλουνε καὶ σωστὸ, ποιῶς ξέρει. Ὅμως καὶ σωστὸ νὰ εἴτανε, ἔπρεπε νὰ τὸ γράφουμε **συντριβάνι**, γιὰ νὰ μὴν ξεσποῦμε στὰ γέλοια ἄμα τὸ βλέπουμε.

Μετὸν ἴδιο σεβασμὸ τιμήθηκε καὶ τὸ **ξειδί** ἀπὸ πολλοὺς. Ποιά λέξι παγόρευε τὸ **ξύδι**, δὲν εἶναι εὔκολο νὰμαντέψουμε. Ἴσως τὸ **ξύνω**!

Θυμᾶμαι κι ἄλλες λέξεις ὑψιλοστολισμένες, μὰ εἶναι περιττές. Σῶνουν οἱ λίγες ποῦ ἀρουδιάσαμε, νὰ μᾶς δείξουνε τὴν τάσι ποῦ ἔχει ὁ ρωμαϊκὸς ὁ νοῦς νὰ στολίσῃ τὰ πλούστερα πράγματα μετὰ παλαιῶν σημάδια, κι ὅταν ἀκόμα δὲν πολεμᾷ νάλλῃ τὴ λέξι ἀλάφρη, καθὼς ἔχαμε λόγου χάρι μετὸ **συντριβάνι**, ὅταν τ' ὀνόμασε **πήδαξ**. Τὴν ἔχουμε αὐτὴ τὴν ἀδυναμία ἀπαράλλαχτα καθὼς οἱ Ἀραπῖνες νὰ βάζουνε χάρη. Τὸ γυμνὸ, τὸ ἴσιο, τὸ ἀπλὸ πρῶμα δὲ μᾶς ἔρχεται. Ἐνὰ εἶδος ψευδοστολίδι τοῦ χρειά-

ζεται πάντα, κι ὅσο πιο ξένῃ ἡ λέξι, τόσο περισσότερο, γιὰ νὰ φαίνεται καὶ σὰ δική μας.

A. E.

ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΤΟΥ ἈΛΕΓΚΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ*

7.

Νὰ ψηφίσουμε νόμους γιὰ νὰ προστατεύεται ὁ ἐργάτης, δηλαδή:

α') Νὰ κανονιστοῦν οἱ ὥρες τῆς δουλειᾶς γιὰ τοὺς ἄντρες, τίς γυναῖκες καὶ τοὺς μικροὺς ἐργάτες, σύμφωνα μετὰ ὅσα γινέθηκαν ἴσα μετὰ τῶρα στὶς ἄλλες πολιτισμένες χώρες.

β') Νὰ εἶναι μπουδισμένη στὰ παιδιὰ δεκατεσσάρω χρονῶ καὶ κάτω ἡ δουλειά. Κανεὶς ἐργάτης νὰ μὴ δουλεύῃ τὴ νύχτα, ἔξω ἀπὸ τίς δουλειὰς ποῦ εἶναι ἀνάγκη ἵνα λειτουργοῦν ἀκατάπαντα γιὰ λόγους τεχνικοὺς ἢ ἀπὸ δημόσιο σφέρο.

γ') Ἡ Κυριακὴ ἀργία νὰ ἐφαρμοστῇ ἀστηρὰ καὶ πέρα πέρα γιὰ ὅλους, ἐξασφαλιζοντας σὲ κάθε ἐργάτῃ 32 ὥρες ἀδιάκοπη ἀνάπαυσι ἀπὸ δουλειὰ τὴ βδομάδα, καὶ στὶς γυναῖκες καὶ τοὺς μικροὺς ἐργάτες χωρὶς διακοπὴ ἀπὸ τὸ μεσημέρι τὸ Σάββατο ἴσα μετὰ τὴν Δευτέρα.

δ') Νὰ γίνῃ κάθε φροντίδα στὰ ἐργαστήσια γιὰ προφύλαξη τοῦ ἐργάτη ἀπὸ κάθε κίντυνο τῆς ὑγείας καὶ τῆς ἡθικῆς.

ε') Νὰ ἐκασφαλίστῃ ὁ μιστὸς τοῦ ἐργάτη σὲ κάθε κλάδο. Νὰ εἶναι ταχικὸς καὶ νὰ μὴν ψαλλιδίζεται.

ς') Ἡ ἀσφάλεια τοῦ ἐργάτη γιὰ κάθε κίντυνο, δυστύχημα, ἀρρώστια, ἀνικανότητα γιὰ δουλειὰ ἀπὸ γερατειὰ ἢ ἀπὸ ἀρρώστια, ἢ γιὰ τὴν περίστασι τῆς ἀναδουλειᾶς, νὰ εἶναι ἀναγκαστικὴ. Καὶ νὰ δίνουμε γιὰ τὴν τέτοια ἀσφάλεια οἱ ἐργαστηριάρχες, οἱ ἴδιοι ἐργάτες καὶ τὸ Κράτος, καὶ μετὰ τὸν ὅρο νὰ εἶναι στὰ ταμεῖα τῆς ἀσφάλειας κι ἀντιπρόσωποι τοῦ ἐργάτη.

ζ') Τίς διαφορὰς μεταξὺ ἐργαστηριάρχῃ κ' ἐργάτῃ νὰ τίς ξεδιαλύνουν ἰδιαιτέρα ἐργατικὰ δικαστήρια.

η') Νὰ ἐκασφαλίστοῦν ἀπὸ τὰ ὅργανα τῆς τοπικῆς διοικήσεως φτηνὲς καὶ ὑγεινὲς κατοικίαι γιὰ τοὺς ἐργάτες.

Τὰ μέτρα αὐτά, ποῦ τὰ θέλουμε σὰ μιὰ βολέθαια στὴν ἰδιωτικὴ ὀργάνωσι τοῦ ἐργάτη σὲ συνεταιρισμούς, θὰ φέρουν μιὰν ἀξιόλογη ἀνακούφισι στὶς ἐργατικὰς τάξεις, ποῦ ὁλ' κεντρίσῃ τὸ πνευματικὸ κ' ἡθικὸ ξετύλιμά τους.

* Ἡ ἀρχὴ τοῦ παραμένοντος φύλλου.

8

Νά δώσουμε τὴν ἰδιοκτησίαν τῆς γῆς σὲ κείνους ποὺ τὴν καλλιεργοῦνε, δηλαδὴ στοὺς κολληγὰδες τῆς Θεσσαλίας καὶ κάθε ἄλλου τόπου τῆς Ἑλλάδας, εἴτε ἀγοράζοντας τὴ γῆς τὸ Κράτος μὲ τὸν τρόπο τῆς ἀναγκαστικῆς ἀπαλλοτριώσεως καὶ πουλῶντας τὴν στοὺς καλλιεργητὲς μὲ καλὴ πίστωση, εἴτε ἀναγνωρίζοντας τὸ δικαίωμα τῆς καλλιέργειας πὺς ἀποτελεῖ τὴ νομικὴ σκέση τῆς «ἐμφύτευσης» καὶ κανονίζοντας ἀπὸ μιᾶς ἀρχῆς σὲ ὠρισμένο χρηματικὸ πρὸς τὰ δασύματα στὸν ἰδιοκτήτη τῆς γῆς, μὲ βάσιν τὴν παραγωγὴν τοὺς στίς πρὸ στερεὰς χρονιᾶς καὶ τὴν ἀξία τῆς, καὶ προσδιορίζοντας τὴ διάλυση τῆς τέτοιας σκέσης μὲ μεταβίβαση τῆς «ψιλῆς» ἰδιοκτησίας στοὺς ἐμφυτευτὲς, ἀφοῦ πληρωθῇ ἡ ἀξία τῆς.

Μ' αὐτὸ τὸ μέτρο θὰ λυθῇ γλήγορα τὸ ἀγροτικὸ μας ζήτημα, μὲ ὅσο τὸ δυνατόν λιγώτερα βάρη στὴν ῥάχη τῶν κολληγὰδων.

9.

Νά πλατύνουμε τὴ συγκοινωνία ὅσο μπορούμε πρὸς κατάλληλα, καὶ μάλιστα στοὺς ἀγροτικοὺς δῆμους.

10.

Νά ξεράνουμε τοὺς βάλτους καὶ τὰ σάπια νερὰ μὲ κατάλληλη φορολογία τοῦ κάθε τόπου.

Νά δίνῃ τὸ Κράτος ἓνα ἑκατομμύριο δραχμὲς γιὰ κάθε χρονιά πρὸς νὰ χρησιμεύουνε στίς μελέτες καὶ στίς προσημερινὰς ἐργασίας καὶ γιὰ βοήθεια σ' αὐτὰ τὰ ἔξοδα τῆς ξέρας.

11.

Νά συστήσουμε «πρότυπα» ἀγροκήπια καὶ δοκιμαστικοὺς γεωργικοὺς σταθμοὺς, νὰ μοιράζουμε βραβεῖα στὴν παραγωγὴν τῶν καλλίτερων ζωντανῶν, καὶ γενικὰ μὲ κάθε τρόπο νὰ φροντίσουμε γιὰ τὴν προκοπὴ τῆς γεωργίας.

12.

Νά συστήσουμε ἐνεχυροδανειστήρια, ταμειυτήρια καὶ Τράπεζα γιὰ ὑποθήκες, πρὸς νὰ εἶναι μέσα σ' αὐτὰ τὸ Κράτος καὶ οἱ ὀργανισμοὶ τῆς τοπικῆς διοικήσεως, ὅχι γιὰ κέρδος, μὰ μονάχα γιὰ τίς ἀνάγκες τοῦ κοσμάκη καὶ γιὰ νὰ κρατιέται ψηλὰ καὶ ἡ «πίστις».

13.

Νά περιορίσουμε τὸ δικαίωμα τῆς χωρὶς διαθήκης κληρονομίας σὲ λιγώτερους βαθμοὺς συγγένειας. Νά περιορίσουμε τὸν τόκο, αὐτὸν πρὸς τρέχει ἀπὸ συμφωνία, καὶ τὸν ἄλλον τῆς ὑπερμερείας. Ν' ἀπαγορεύσουμε τὴν κατάσχεση σ' ἓνα μέρος ἀπὸ τὰ χτήματα τοῦ χωριάτη. Νά κανονίσουμε τὸν τρόπο πρὸς θὰ γίνεταί ἡ συμφωνία τῆς ἐργασίας μεταξὺ

τοῦ ἐργοδότη καὶ τοῦ κάθε ἐργατικῶν σωματείου καὶ γενικὰ νὰ κανονίσουμε τὸν τέτοιον τρόπο γιὰ προστασία τοῦ ἐργάτη. Ν' ἀναγνωρίσουμε ἀποζημίωση γιὰ τὴν ἠθικὴ ζημιὰ, κ' εὐτόνῃ χωρὶς πταίσμα γιὰ βλάβη πρὸς γίνεται ἐξ ἀνάγκης μιᾶς ἐπιχείρησης. Νά καταρτίσουμε τέλεια νομοθεσία γιὰ τίς ἐμπορικὰς ἐταιρίαι, τὴ νομικὴ σκέση τῆς παραγωγείας, τίς ἐπιχειρήσεις τῆς μετανάστεψης, τὸν ἀθέμιτο ἐμπορικὸ ἀνταγωνισμὸ καὶ τὸ νόθεμα τῶν ἐμπορευμάτων σύμφωνα μὲ ὅ,τι γίνεται πρὸς τέλει στὴν Εὐρώπῃ γιὰ τὴν προστασία τῆς συναλλαγῆς ἀπὸ κάθε ἀπάτη κ' ἐκμετάλλεψι, καὶ γενικὰ νὰ φέρουμε μιὰ κανονικὴ μεταρρύθμιση στοὺς ἀστικοὺς κ' ἐμπορικοὺς Νόμους.

14.

Νά μεταρρυθμίσουμε τὴν ποινικὴ νομοθεσία καὶ τὸ σύστημα τῶν φυλακῶν μας νὰ γίνῃ πρὸς ἀνθρώπινο. Νά λιγοστεύουμε τίς ποινές, νὰ καταργήσουμε τὸ θάνατον γιὰ τιμωρία, νὰ ἐφαρμόσουμε τὴν καταδίκη «ὕπθ' ὄρον», νὰ τιμωρήσουμε τὰ μεμεπέντικα κέρδη καὶ τὴν τοκογλυφίαν, νὰ ἐκασφαλίσουμε χρηματικὴ ἀποζημίωση γιὰ ὅσους προφυλακίζονται ἄδικα, νὰ ἐφαρμόσουμε τὸ μιχτὸ σύστημα γιὰ ὅλες τίς φυλακὰς ὑποδίκων καὶ καταδίκων, νὰ ἰδρύσουμε χωρὶς στίς φυλακὰς γιὰ τοὺς ἀνίλικους καὶ ἐργαστήρια σ' ὅλες τίς φυλακὰς.

15.

Νά δώσουμε μεγαλήτερη ἐξουσία στοὺς Εἰρηνοδίκαις καὶ Πταισματοδίκαις, καὶ νὰ διορίζονται στίς τέτοιαι θέσεις δικαστὲς τῶν Πρωτοδικείων. Νά λαβαίνουν μέρος στὰ Πταισματοδικεῖα καὶ Πλημμελειοδικεῖα λαϊκοὶ δικαστὲς. Νά λαβαίνουν μέρος στὸν προσδιορισμὸ τῆς ποινῆς καὶ ἐντοκοί, καὶ γενικὰ νὰ λιγοστεύουμε τὰ δικαστικὰ ἔξοδα.

16.

Νά πασιφύσουμε ν' ἀναλάβῃ τὸ Κράτος οἱ γὰ οἱ γὰ κάθε ἐπιχείρησι πρὸς εἶναι κατάλληλη γιὰ δημόσια κεντρικὴ διεύτυση καὶ εἶναι δεμένη μὲ ἀληθινὰ κοινωνικὰ συμφέροντα.

17.

Τὰ ἔξοδα γιὰ τὸ Στρατὸ νὰ εἶναι σύμφωνα μὲ τὴν οἰκονομικὴν κατάστασιν τοῦ Τόπου.

18.

Νά βοηθήσουμε γιὰ νὰ ξεδιαλύνονται οἱ «διεθνεῖς» διαφορὰς μὲ διαιτησία, πάντα σύμφωνα μὲ τὸ «δόγμα τῶν ἐθνικοτήτων» καὶ μὲ ἐκασφάλιση κάθε φυλῆς πρὸς βρίσκεται μέσα σὲ ἓνα Κράτος ἀπὸ κάθε δυνατότητα. Νά καλλιεργήσουμε μ' αὐτὸ τὸν τρόπο ἀληθινὴν φιλίαν μὲ τὰ Βαλκανικὰ Κράτη, μὲ μακρινότερον σκοπὸ τὸ ἀνθισμα μιᾶς Συμπολιτείας.

Η ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ